

RAZVOJ NARAVOVARSTVENIH NALOG IN SODELOVANJA ZAVODA RS ZA VARSTVO NARAVE IN JAVNEGA ZAVODA TRIGLAVSKI NARODNI PARK PRI VAROVANJU JULIJSKIH ALP OZIROMA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

THE DEVELOPMENT OF NATURE CONSERVATION TASKS AND THE COOPERATION OF THE INSTITUTE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA FOR NATURE CONSERVATION AND THE TRIGLAV NATIONAL PARK PUBLIC INSTITUTE IN THE PROTECTION OF THE JULIAN ALPS AND TRIGLAV NATIONAL PARK

Metod ROGELJ, Klavdij BAJC, mag. Igor ZAKOTNIK

Ključne besede: varstvo narave, Zavod za spomeniško varstvo SRS, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, Zavod RS za varstvo narave, Triglavski narodni park, Javni zavod Triglavski narodni park

Keywords: nature conservation, Institute of the Republic of Slovenia for Nature Conservation, Triglav National Park, Triglav National Park Public Institute

Varstvo gorske narave in s tem ustanavljanje Triglavskega narodnega parka (TNP) sta bili pomembni družbeni aktivnosti prejšnjega stoletja. Potreba po varstvu in razvoj naravovarstvene miselnosti sta pripeljala do postopne ustanovitve Triglavskega narodnega parka, obenem pa pomembno prispevala k razvoju sistema varstva narave, kot ga imamo danes. Oblikovan je bil sistem treh ključnih nosilcev: ministrstvo z upravnimi nalogami, Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN) s strokovnimi nalogami in službe upravljanja; na območju Triglavskega narodnega parka Javni zavod Triglavski narodni park (JZTNP).

Za varovanje gorske narave Triglavskega narodnega parka je pomembno tesno sodelovanje ZRSVN in JZTNP. Razvijalo se je vzporedno z ustanavljanjem in razvojem služb varstva narave v drugi polovici prejšnjega stoletja, še pod okriljem Zavodov za spomeniško varstvo. Zavod za spomeniško varstvo Kranj je sodeloval pri oblikovanju *Odloka o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za narodni park*. Ta je bil eden od sedmih predlogov (nekateri so vključevali tudi ožje Triglavsko pogorje in celotno Bohinjsko kotlino) in je bil sprejet leta 1961 na podlagi takratnega Zakona o narodnih parkih. V primerjavi s predhodnim parkom iz leta 1924 se je obseg s 1.400 ha povečal na 2.000 ha površine. Bohinjsko jezero in zemljišča okoli njega pa so bili leta 1961 zavarovani le začasno, do sprejetja urbanističnega načrta.

Predstavnica Zavoda za spomeniško varstvo Kranj je bila leta 1961 na podlagi *Odloka o razglasitvi Doline Sedmerih jezer za narodni park* imenovana v sedemčlansko komisijo za upravljanje Triglavskega narodnega parka. Prve naloge komisije so bile usmerjene v popise in evidentiranje flore in favne, označitev »naravnih vrednosti« zavarovanega območja ter

organiziranje nadzorstvene službe. Vzporedno z evidentiranjem za potrebe zavarovanega območja Doline Triglavskih jezer je na Zavodih za spomeniško varstvo Kranj in Nova Gorica potekalo evidentiranje drugih naravnih znamenitosti. Izdelana sta bila *Razvid prirodnih znamenitosti na področju Gorenjske* (1962) in *Krajinska in naravovarstvena valorizacija območja občine Tolmin* (1969). Zadnja je bila podlaga za *Odlok o naravovarstvenem spomeniškem redu* v Občini Tolmin, ki je takrat veljal za prostorski dokument. Valorizacija je med drugim obravnavala Triglavski (Julijski) narodni park, ki obsega slovenski del Julijskih Alp in del njihovega predgorja, ter zahodne Karavanke in predlagala varstvene režime za celotno območje današnjega parka.

Naravovarstveno delo na Zavodu za spomeniško varstvo v Kranju se je ustavilo z odhodom edine zaposlene naravovarstvenice leta 1963. Na območju, ki ga pokriva novogoriška enota ZRSVN, so se naravovarstvene aktivnosti v okviru tedanjega Zavoda za spomeniško varstvo Gorica začele leta 1968, končale pa leta 1971 s prenehanjem zaposlitve naravovarstvenice.

Pomembno spremembo je leta 1981 prinesel *Zakon o naravni in kulturni dediščini*, ki je dal podlago novim nalogam s področja varstva narave ter ustanovitvi regionalnih Zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine (ZVNKD) in *Zakonu o Triglavskem narodnem parku* (ZTNP) ter z zadnjim upravljanju narodnega parka. Iz Zavodov za spomeniško varstvo sta bila ustanovljena Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju (ZVNKD v Kranju) in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novi Gorici (ZVNKD v Novi Gorici). Regionalna organiziranost zavodov oziroma medsebojna neodvisnost se je izkazovala tudi s časovno dokaj različnim zaposlovanjem sodelavcev za področje varstva narave oziroma različnim pristopom do tega področja: prva zaposlitev na ZVNKD v Kranju je bila za področje varstva krajine, in sicer leta 1985, v Novi Gorici pa so že leta 1979 začeli sistematično zbiranje podatkov in vzpostavljanje dokumentacije o naravnih znamenitostih po zgledu dokumentacije za kulturno dediščino.

Po dvajsetih letih od *Odloka o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za narodni park* je bil leta 1981 razglašen Triglavski narodni park, ki je obsegal skoraj celoten svet Julijskih Alp s štirimi odstotki slovenskega ozemlja. Varstvo in upravljanje parka je prevzela organizacija, ki je nastala iz Zavoda za gojitev divjadi Triglav, nekdanji lovski čuvaji so se prekvalificirali v naravovarstvene nadzornike. Zavod se je do leta 1994 le postopno kadrovsko krepil, njegovo delovanje je bilo tudi finančno podhranjeno. V tem obdobju, ko je delovanje Zavoda sodilo med delovna področja Ministrstva za kulturo, so bila prizadevanja usmerjena v omejevanje lova (izločitev lova z osrednjega območja lovišča Triglav), izboljšanje lokalne infrastrukture, razvojne programe z možnostmi zaposlovanja, boljše storitve na področju šolstva in zdravstvenih storitev, podporo kmetovanju.

Na upravljavskem področju so bile pripravljene *Strokovne podlage za skupni srednjeročni program in dolgoročni plan razvoja* (1984) in nato *Predlog dolgoročnega programa varstva in razvoja Triglavski narodni park – Koncept TNP 2000* (1990). Vzpostavljeno je bilo raziskovalno delo (jezera v TNP, onesnaženje zraka v TNP, varstvo in razvoj TNP, proučevanje

posameznih vrst (vidra, medved, planinski orel, alpski svizec), okoljevarstvena analiza planinskih koč ...), pripravljene so bili varstveni ukrepi za upravljanje prostoživečih živalskih vrst, redkih in ogroženih rastlinskih ter živalskih vrst, zavarovano območje se je označilo in opremilo z informacijsko infrastrukturo (tudi ureditev Soške poti in Zelencev), krepilo se je vzgojno-izobraževalno delo in ozaveščevalne aktivnosti, izdalo številne zloženke in publikacije, tudi še danes verodostojni vodnik o Triglavskem narodnem parku (1985), na mednarodni ravni pa sodelovanje s tujimi narodnimi parki in naravovarstvenimi institucijami (fundacija Alp Action, CIPRA, Pro Vita Alpina ...). V letu 1995 je bilo odprto informacijsko središče v Trenti (Dom Trenta). Kadrovsko okrepljena strokovna ekipa je postajala pomembnejši sogovornik v razmerju do parkovnih lokalnih skupnosti in sektorjev na državni ravni, delo zavoda na področjih varstva, vzdržnega razvoja in upravljanja narodnega parka se je strokovno poglobilo, kot nosilec ali partner je JZTNP sodeloval pri številnih projektih.

Pri strokovnem delu in izvajanju varstvenih in razvojnih nalog je parkovna uprava tesno sodelovala z Zavodom SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, Zavodom SR Slovenije za regionalno planiranje ter Urbanističnim inštitutom SRS.

Pomembnejša vsebina dela vseh treh služb so postala strokovna mnenja v postopkih pridobivanja lokacijskih in gradbenih dovoljenj ter vstopanje varstva naravne dediščine v prostorsko načrtovanje, zato so se začele pripravljati celovite strokovne podlage za pripravo družbenih prostorskih načrtov vseh občin na območju Triglavskega narodnega parka. ZVNKD v Kranju in strokovna služba JZTNP sta sodelovali v aktivnostih za varstvo naravnih znamenitosti v Triglavskem narodnem parku na območju občine Jesenice ter pri varovanju gozdnih rezervatov (Mala Pišnica). Na območju občine Tolmin se je sprva skromno sodelovanje ZVNKD v Novi Gorici s strokovno službo JZTNP okrepilo pri zasnovi in gradnji mHE Zadlaščica ter obnovi regionalne ceste Vršič–Trenta–Bovec. V naloge varstva TNP se je redno vključeval tudi Zavod SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine s sedežem v Ljubljani, še posebej pri pomembnejših in strokovno zahtevnejših nalogah.

Z nadaljnjimi zaposlitvami se je področje dela na obeh regionalnih zavodih širilo na geografske, biološke in geološke vsebine. Sledile so aktivnosti za zavarovanje Poključke soteske, določanje novih enot naravne dediščine, poglobljanje sodelovanja na področju prostorskega načrtovanja, izvajale so se naravovarstvene akcije, tiskale so se prve publikacije. ZVNKD v Novi Gorici je decembra 1984, z dopolnitvami maja 1986, pripravil *Strokovne osnove za razglasitev nepremičnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti v občini Tolmin*, na podlagi katerih je junija 1990 občina sprejela *Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin*, s katerim je kot naravne znamenitosti zavarovala številne naravne spomenike na območju TNP (na območju današnjih občin Bovec, Kobarid in Tolmin).

Področje varstva narave na obeh regionalnih zavodih je bilo pod okriljem sistema varstva kulturne dediščine. Mnogokrat so bili tako za naravno dediščino prepoznani deli narave, ki so imeli tudi precejšnji kulturni pomen. Akti o zavarovanju so vključevali področji varstva

narave in varstva kulturne dediščine. V okviru izvajanja naravovarstvenih akcij se je območjem in objektom z obojimi vsebinami dajalo prednost.

Sprejemu *Zakona o ohranjanju narave* (ZON, 2004) leta 1999 je čez dve leti in pol sledila ustanovitev Zavoda RS za varstvo narave (ZRSVN). ZRSVN je z območnimi enotami ohranil regionalno organiziranost, krajevne pristojnosti se niso spremenile. Z ZON je ZRSVN dobil boljšo pravno podlago za nekatere naloge, ki jih je že izvajal, predvsem pa nekaj novih nalog, ki so poglobile sodelovanje z JZTNP, predvsem v postopku pridobitve naravovarstvenih soglasij, ki jih je izdajala takratna Uprava RS za varstvo narave.

Pridobitev statusa naravnih vrednot za dotedanja območja naravne dediščine je bila obsežna naloga, ki je potekala v sodelovanju z JZTNP, Upravo RS za varstvo narave in Ministrstvom za okolje in prostor. ZRSVN in JZTNP sta pripravila grafične in atributivne podlage za digitalizacijo naravnih vrednot. Hkrati sta se vzpostavljala sistematično vrednotenje in spremljanje stanja naravnih vrednot, kamor se je vključila tudi nadzorna služba JZTNP.

Priprava naravovarstvenih smernic za gozdnogospodarske načrte je narekovala poznavanje gozdarskih vsebin, zato so bili na ZRSVN zaposleni prvi gozdarji.

Poglobilo se je delo na področju prostorskega načrtovanja, kjer je ZRSVN sodeloval na vseh ravneh načrtovanja, od strateške, državne do izvedbene ravni (državni lokacijski načrti, prostorski načrti, lokacijski načrti lokalnih skupnosti). Vključen je bil v pripravo lovskogojivnih načrtov, načrtov rabe mineralnih surovin ter rabe vode.

Leta 2004 je ZRSVN z JZTNP sodeloval pri pripravi vsebin za *Uredbo o ekološko pomembnih območjih*. Nove naloge je isto leto prinesla določitev omrežja Natura 2000, predvsem izvedbo presoje sprejemljivosti in sodelovanje v celovitih presojah sprejemljivosti posegov.

Leta 2010 je bil po dolgotrajnem usklajevanju sprejet nov *Zakon o Triglavskem narodnem parku* (ZTNP-1, 2010). Razen razširitve parka na območju Kneških Raven so bile z ZTNP-1 ohranjene zunanje meje narodnega parka, notranje pa se deli na tri varstvena območja. ZTNP-1 je povzel sistemske rešitve, ki jih za zavarovana območja določa ZON, ob tem pa zaradi posebnosti narodnega parka in 30-letnih upravljavskih izkušenj predpisuje JZTNP tudi specifične naloge, npr. posredno sodelovanje v upravnih postopkih prek ZRSVN in ARSO ter pri pripravi naravovarstvenih smernic. Povečan je obseg pristojnosti upravljavca, ki poleg nalog javne službe ohranjanja narave opravlja naloge javne službe varstva kulturne dediščine, upravljanja nepremičnin v lasti države, upravljanja lovišča s posebnim namenom Triglav, vzgojno-izobraževalne ter raziskovalne dejavnosti in mednarodnega sodelovanja, varstva krajine in razvojne naloge. Poleg tega sodeluje pri uveljavljanju predkupne pravice države, omejevanju lastninske pravice (zagotavljanje ekološke funkcije v javnem interesu), upravljanju območij Natura 2000 na območju parka in v njegovem zaledju in drugo. JZTNP je tudi upravljavalec biosfernega območja Julijske Alpe.

Cilji, naloge in aktivnosti so konkretizirani v načrtu upravljanja (NU), ki je bil sprejet maja 2016 (Uredba, 2016). V njem so podrobno opredeljeni varstveni režimi, za dejavnosti v parku pa določene varstvene in razvojne usmeritve. NU konkretizira varstvene cilje, podrobno vsebinsko, prostorsko in časovno konkretizira varstvene režime in merila za izdajo soglasij ter mnenj, določa razvojne usmeritve za posamezne dejavnosti, varstvo kulturne dediščine, saniranje razvrednotenih območij in obiskovanje ter doživljanje parka. S tem je dana podlaga za načrtovanje prostora, urejanje naravnih dobrin na območju narodnega parka ter njihovo upravljanje in rabo, ohranjanje krajinske in arhitekturne identitete ter izvajanje gospodarskih in drugih javnih služb na območju narodnega parka.

Pri opravljanju nalog JZTNP tesno sodeluje s številnimi strokovnimi in raziskovalnimi organizacijami. Najbolj poglobljeno se aktivnosti prepletajo in dopolnjujejo z delom ZRSVN, z njegovo Osrednjo enoto in še posebej z obema regionalno pristojnima območnima enotama v Kranju in Novi Gorici. Naloge so strateške, planske in izvedbene ter projektne narave – od sodelovanja pri sistemskih in podzakonskih predpisih z delovnih področij JZTNP, pripravi in usklajevanju regionalnih strateških razvojnih programov, pripravi prostorskih načrtov, načrtov rabe naravnih dobrin, izdaji mnenj h gradnjam in k drugim prostorskim ureditvam do terenskega dela in spremljanja stanja v naravi, usmerjanja raziskav v narodnem parku ter izmenjave in nadgradnje podatkovnih zbirk. Predstavniki ZRSVN je tudi član Strokovnega sveta JZTNP, medsebojno sodelovanje pa je nadgrajeno tudi z aktivnostmi v različnih delovnih skupinah in s partnerstvom pri številnih projektih.

Priprava naravovarstvenih smernic za območje TNP običajno spada med najzahtevnejše delovne naloge. JZTNP sodeluje z ZRSVN pri pripravi vseh naravovarstvenih smernic: za prostorske akte, gozdnogospodarske načrte, ribiško- in lovskogojitvene načrte, letne programe upravljanja voda, programe izkoriščanja mineralnih surovin in druge. JZTNP sodeluje že v zgodnjih fazah postopkov: ob pripravi smernic oziroma prvih mnenj o obveznosti izvedbe CPVO in pripravi konkretnih usmeritev. Sodelovanje se nadaljuje v fazi usklajevanj s sestanki in skupnimi terenskimi ogledi ter ob končni pripravi naravovarstvenega mnenja oziroma drugega mnenja nosilcev urejanja prostora.

Priprava strokovnih mnenj v postopkih pridobivanja gradbenih dovoljenj, izdaje naravovarstvenih pogojev in soglasij za posege v prostor oziroma dovoljenj za posege v naravo je najobsežnejše področje sodelovanja. Mnenja za posege v TNP predstavljajo med četrtino in tretjino mnenj, izdanih v OE Kranj in OE Nova Gorica. ZRSVN ob vsaki prejeti vlogi zaprosi JZTNP za pripravo mnenja o skladnosti posega s cilji in z režimi ZTNP oziroma usmeritvami iz NU. Običajno sledita neformalno skupno razmišljanje o rešitvah in terenski ogled lokacije načrtovanega posega, po potrebi tudi sestanek z investitorjem, v okviru katerega se dogovori o omilitvenih ukrepih oziroma drugih usmeritvah pri nadaljnjem načrtovanju posega. Po prejemu mnenja JZTNP ZRSVN vsebino ustrezno vključi v mnenje v dveh vsebinskih sklopih: vpliv na cilje TNP in vpliv na cilje območja Natura 2000. Pomembna vloga JZTNP je sodelovanje z investitorji pred začetkom formalnih postopkov z navodili in nasveti.

JZTNP na podoben način sodeluje tudi pri pripravi drugih mnenj, v katere je vključen ZRSVN, kot so mnenja po 44. členu ZON za rabo vode, mnenja v postopkih presoje vplivov na okolje in mnenja o prodaji oziroma zamenjavi zemljišč v lasti države.

Zahtevnost posameznih mnenj in smernic je različna; nekatera zahtevajo poglobljeno iskanje podatkov, alternativ, rešitev in strokovno oziroma sistemsko znanje. Med zahtevnejšimi obravnavanimi posegi in področji dela v zadnjem obdobju velja omeniti naslednje:

- Gradnja in urejanje Športnega centra Pokljuka, ki sta vključevala gradnjo centralnega objekta, ureditev poligona in tekaških prog, gradnjo vodne akumulacije za zasneževanje prog in druge ureditve. Zaradi vpliva na divjega petelina, ki ima rastišča na vplivnem območju, ter kumulativnih vplivov z drugimi dejavnostmi (rekreacija, planinstvo) je bilo v postopku treba pripraviti več naravovarstvenih smernic, presoj sprejemljivosti posegov in drugih mnenj. Za območje je bila v končni fazi izdelana presoja vplivov na okolje, ki je določila omilitvene ukrepe in naravovarstvene pogoje. V postopke se je naknadno vključila Evropska komisija, kar je zahtevalo pripravo obširnih strokovnih in postopkovnih obrazložitev JZTNP in Zavoda. Celotno umeščanje biatlonskega centra je trajalo prek deset let. Po izgradnji ostajata spremljanje izvedbe omilitvenih ukrepov in njihovih učinkov ter izvajanje okrepljenega naravovarstvenega nadzora.
- Obnova oziroma rekonstrukcija vršiške ceste, ki poteka po odsekih že dlje časa. Vsak odsek je specifičen tudi zato, ker gre za objekt kulturne dediščine, za zahtevne razmere za gradnjo v osrednjem območju TNP in s snežnimi plazovi ogroženo ter prometno zelo obremenjeno cesto s številnimi posrednimi vplivi na naravo. Podobno je tudi z iskanjem rešitev za obnovo oziroma rekonstrukcijo predelske in mangartske ceste, kjer je eden od ciljev tudi umirjanje prometa.
- Specifično področje sodelovanja so planinske koč, ki zaradi porasta obiska predvsem v I. varstvenem območju TNP pomenijo pomembno, predvsem posredno obremenitev narave. Zakon o TNP določa obveznost okoljske sanacije koč, kar je v zahtevnem gorskem okolju mnogokrat brez zadostne količine energije težko dosegljivo. Obenem ZTNP določa tudi zniževanje standarda oskrbe obiskovalcev, kar je predvsem komunikacijsko in izobraževalno zelo kompleksna naloga, povezana tudi s splošnimi trendi razvoja turizma v Sloveniji.
- ZTNP1 posebno pozornost namenja gradnji oziroma ureditvi počitniških oziroma turističnih objektov. Prepoveduje gradnjo oziroma povečevanje enot ali spreminjanje namembnosti obstoječih objektov v počitniške enote, gradnjo novih apartmajskih in hotelskih naselij ter gradnjo novih objektov za kratkotrajno nastanitev zunaj naselij. Interes za gradnjo ali rabo takšnih objektov je velik, zato je vlog za pripravo strokovnih presoj veliko, zahtevajo pa poglobljeno obravnavo in specifična znanja s področja prostorskega načrtovanja, turističnih dejavnosti in varstva kulturne dediščine. Na področju počitniških objektov je treba izpostaviti tudi ustrezen nadzor v prostoru.
- Specifično obravnavo zahtevajo tudi gradnje pomožnih kmetijskih objektov, hlevov in pastirskih koč. Z namenom preprečitve gradnje in rabe tovrstnih objektov v turistične namene ZTNP1 določa predhodno pridobitev pozitivnega mnenja kmetijskosvetovalne

službe o potrebnosti kmetijskega objekta, hleva ali pastirske kočice za potrebe opravljanja kmetijske dejavnosti v narodnem parku.

- Gospodarjenje z gozdovi v TNP je prepovedano v I. varstvenem območju, v II. in III. območju TNP pa se gospodarji skladno z gozdnogospodarskimi načrti in se skoraj ne razlikuje od gospodarjenja zunaj parka. Zaradi večje naravovarstvene poudarjenosti (večje število zavarovanih in kvalifikacijskih vrst ter habitatnih tipov in varstvenih ciljev parka) je uskladitev gospodarjenja z gozdovi s cilji narodnega parka zahtevna naloga, k čemur precej prispevajo tudi številni izjemni dogodki v gozdovih zaradi naravnih ujm (vetrolom, snegolom, žled) in vdorov podlubnikov.
- Pomembno razvojno področje postajata usmerjanje obiska in umirjanje prometa, ki je z njim neposredno povezano. Zaradi naraščanja obojega se krepi potreba po ustrezni regulaciji prometa, predvsem v alpskih dolinah, na Pokljuki, vršiški in mangartski cesti ter drugih pomembnih vpadnicah v park. Pomembno vlogo pri razvoju ukrepa odigrajo lokalne skupnosti v sodelovanju z JZTNP, nujno pa je tudi hkratno sodelovanje države, ki mora v prvi fazi novim razmeram ustrezno prilagoditi zakonodajo.
- Mirna območja: obisk je tesno povezan z rabo delov narave. Obvladovanje splošnega obiska je usmerjen predvsem v ohranjanje miru v mirnih conah, določenih z NU, obisk konkretnih naravnih vrednot pa z razvojem zakonodaje za rabo naravnih vrednot ter operacionalizacijo postopkov. Pomembni strokovni nalogi sta priprava ocene ogroženosti zaradi obiska ter določitev nosilne zmogljivosti, oboje kot podlaga za sistemsko ureditev obiska oziroma rabe delov narave. Pilotno območje tega strokovnega področja je soteska Vintgar, ki je bila prva v TNP, kjer je bila določena ocena ogroženosti z nosilno zmogljivostjo. Sledila je priprava izračunov nosilne zmogljivosti za Mostnico, Tolminska korita, slapov Savice in Peričnik ter za Fratarico in Predelico.

Varstvo edinega slovenskega narodnega parka je kompleksno in zahtevno naravovarstveno področje, s specifičnimi upravljavskimi in strokovnimi nalogami. Čeprav različne naloge zahtevajo različne pristope do reševanja problemov, ostajata pomembna vzajemno razumevanje vlog obeh služb in sodelovanje na področjih, kjer se naloge stikajo. Ocenimo lahko, da službi sodelujeta dobro, a izzivi, tako upravljavski kot strokovni, ostajajo.

ZAHVALA

Pomemben del razvoja naravovarstvenih služb pred ustanovitvijo Zavoda RS za varstvo narave sta pojasnili Jelka Habjan in Mirjam Gorkič, za kar se jima avtorji lepo zahvaljujemo.

VIRI

1. *Zakon o ohranjanju narave (ZON)*, 2004. Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb.
2. *Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1)*, 2010. Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20.
3. *Uredba o Načrtu upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016–2025*, 2016. Uradni list RS, št. 34/16.

Metod ROGELJ

Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Kranj

PC Planina 3

4000 Kranj, Slovenija

metod.rogelj@zrsvn.si

Klavdij BAJC

Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica

Delpinova ulica 16

5000 Nova Gorica

klavdij.bajc@zrsvn.si

mag. Igor ZAKOTNIK

Javni zavod Triglavski narodni park

Ljubljanska cesta 27

4260 Bled

igor.zakotnik@tnp.gov.si